

Minjastofnun
Íslands

The Cultural
Heritage Agency
of Iceland

Minjavörður Suðurlands

Bankavegur
800 Selfoss

(354) 570 13 16
(354) 898 88 52

www.minjastofnun.is
Kennitala: 440113-0280

Uggi Ævarsson
Minjavörður
uggi@minjastofnun.is

Vestmannaeyjabær
Skipulagsfulltrúi, dagny@vestmannaeyjar.is
Ráðhúsinu
902 Vestmannaeyjar

Þriðjudagur, 18. júní 2024
MÍ202406-0101/ 6.10 / U.Æ.

Efni: Stytting Hörgaeyrargarðs í innsiglingu Heimaeyjar - Vestmannaeyjum

Minjastofnun barst umsagnarbeiðni vegna fyrirhugaðrar styttingar grjótgarðs sem liggur í innsiglingu hafnarinnar, frá norðri til suðurs. Sá hluti garðsins sem stendur til að rífa var reistur að stofni til á árunum 1928-29. Slíkir garðar flokkast sem „mannvirki“ í lögum um menningarminjar nr. 80/2012 og eru garðurinn því umsagnarskyldur þar eð hann er frá því fyrir 1940. Með þessari umsögn er þeirri skyldu svarað. Lagt er til að gengið sé úr skugga um að góðar ljósmyndir séu til af garðinum þar sem kemur fram lengd hans og breidd. Drónamyndir geta komið sér vel. Annars gerir Minjastofnun ekki athugasemdir við fyrirhugaða styttingu garðsins.

Rétt er að vekja athygli á 2. mgr. 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 en þar segir: „Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megi úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skylt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands.“

Virðingarfyllst,

Uggi Ævarsson
Minjavörður

Vakin er athygli á því að skv. 51 gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 eru ákvarðanir Minjastofnunar Íslands skv. 20., 23., 24., 28., 42. og 43 gr. sömu laga endanlegar á stjórnvöldum og ekki kærnlegar til æðra stjórnvalds. Jafnframt er vakin athygli á því að skv. 21. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 getur aðili máls óskað eftir skriflegum rökstuðningi stjórnvalds fyrir ákvörðun hafi slíkur rökstuðningur ekki fylgt ákvörðuninni þegar hún var tilkynnt. Beiðni um rökstuðning fyrir ákvörðun skal bera fram innan 14 daga frá því að aðila var tilkynnt ákvörðunin og skal stjórnvald svara henni innan 14 daga frá því hún barst.

Míla

[Bragi Már Bragason](#)

Umsögn birt **14.07.2026**

Míla gerir engar athugasemdir við fyrirhugaða framkvæmd.

Minjastofnun Íslands

[Uggi Evarsson](#)

Umsögn birt **21.07.2026**

Minjavörður Suðurlands vill bæta við fyrri umsögn, þar sem fjallað var um styttingu Hörgæyrargarðs og sem birtist hér með, vegna fyrirspurnar HMS um hvort tiltekið verkefni sé háð mati á umhverfisáhrifum.

Umsögnin frá 2024 stendur í öllum aðalatriðum en eftir að skipulagslýsing verkefnisins var til umfjöllunar hjá Minjastofnun þróaðist málið á þann veg að ákveðið var að taka efnið úr gamla

garðinum og endurnýta það í grjótgarð sem fyrirhugað er að byggja norðan hafnarinnar - norðan Eiðisins ásamt því efni sem til fellur við dýpkunarframkvæmdir innsiglingarinnar. Í því samhengi bárust minjaverði

upplýsingar frá atvinnukafara þess efnis að skipsflök séu ekki að finna í grjótgarðs-stæðinu, neðansjávar.

Minjavörður gerir ekki athugasemdir við styttingu Hörgæyrargarðsins né heldur við haugsetninguna norðan Eiðisins.

Húsnæðis-, mannvirkja og skipulagsstofnun
Borgartúni 21
105 Reykjavík

Reykjavík 23. júlí 2026
Tilvísun: 2607043/0.7.2

Efni: Umsögn um styttingu Hörgeyrargarðs, Vestmannaeyjum

Vísað er til erindis Húsnæðis-, mannvirkja og skipulagsstofnunar í skipulagsgátt vegna styttingar Hörgeyrargarðs, Vestmannaeyjum, mál nr. 880/2026 sem birt var í gáttinni þann 14. júlí 2026.

Meðal hlutverka Landhelgisgæslu Íslands er að sinna öryggisgæslu, leit og björgun á hafinu og sinnir stofnunin fjölbreyttum verkefnum svo sem eftirliti á hafi, sjómælingum og sjókortagerð, tilkynningum til sjófarenda, björgunarþjónustu og aðstoð við almannavarnir. Öryggi siglinga við landið er stofnuninni sem og öllum sjófarendum afar mikilvægt.

Landhelgisgæsla Íslands gerir ekki athugasemdir við fyrirhugaða framkvæmd sem slíka.

Landhelgisgæslan vekur hins vegar athygli á að mikilvægt er gagnvart siglingaöryggi að skilgreina og setja út framkvæmdarsvæði sem merkt eru í sjókort. Annars vegar væri um að ræða framkvæmdasvæði umleikis garðinn og dýpkunarsvæðið og hins vegar framkvæmdarsvæði umleikis losunarsvæðið. Þá stendur til að grænn hafnarviti á enda garðsins verði fjarlægður og þarf þá að tilkynna hann tímabundið út. Einnig bendir Landhelgisgæslan á að skynsamlegt væri að leggja tímabundið út grænt ljósdufl í stað hafnarvitans sem aðvörun fyrir sjófarendur.

Landhelgisgæslan mun upplýsa sjófarendur um framkvæmdasvæðin, sem og aðrar þær breytingar sem gerðar eru á sjómerkjum með *Tilkynningum til sjófarenda* og merkja í sjókort til aðvörunar fyrir sjófarendur. Nauðsynlegt er þá í kjölfar framkvæmda að upplýsa sjómælinga- og siglingaöryggisdeild Landhelgisgæslunnar um þær breytingar sem orðið hafa svo unnt sé að breyta sjókortum til samræmis.

Sé þess óskað eru fulltrúar stofnunarinnar reiðubúnir að koma á fund Húsnæðis-, mannvirkja og skipulagsstofnunar og fara nánar yfir efni umsagnarinnar.

Virðingarfyllst, fh. Landhelgisgæslu Íslands

Ásdís Halla Arnardóttir
Lögfræðingur

HS Veitur

Baldur Dýrfjörð

Umsögn birt **27.07.2026**

HS Veitur setja fram eftirfarandi hugleiðingar í tilefni af fyrirhuguðum framkvæmdum.

HS Veitur eiga og reka vatnsveitu og rafveitu í Vestmannaeyjum.

Raforkuflutningur til Vestmannaeyja er í höndum Landsnets en flutningur á neysluvatni er um neðansjávarlögn (NSL-3) í eigu Vestmannaeyjabæjar en HS Veitur eru leigutaki á umræddri vatnslögn samkvæmt samningi við Vestmannaeyjabæ þar að lútandi.

Eins og kunnugt er varð vatnslögnin fyrir verulegum skemmdum þegar akkeri Hugins VE-55 drógst með botni innsiglingarinnar og í vatnslögnina haustið 2023.

Mikilvægt er að hugað sé að því sérstaklega að fyrirhugaðar dýpkunarframkvæmdar og möguleg tilfærsla á efni í innsiglungunni vegna þeirra hafi ekki áhrif á sjávarbotninn þar sem NSL-3 liggur um sér í lagi meðan hún er löskuð og viðgerð hefur ekki farið fram.

Virðingarfyllst,
f.h. HS Veitna

Baldur Dýrfjörð lögmaður

Austurvegur 65a - 800 Selfoss

Sími 480 8250 – Veffang www.hsl.is – Netfang hsl@hsl.is – Kennitala 480284-0549

Húsnæðis-, mannvirkja og skipulagsstofnun

Borgartúni 21
105 Reykjavík

Vestmannaeyjum, 7. ágúst 2026
2607159HS RÁ

Efni: Styttling Hörgeyrargarðs Vestmannaeyjum – umsögn um tilkynningu til ákvörðunar matsskyldu

Þann 14. júlí sl. móttók Heilbrigðiseftirlit Suðurlands erindi Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnunar í gegnum Skipulagsgáttina þar sem óskað er eftir umsögn embættisins um tilkynningu vegna fyrirhugaðra framkvæmda á styttlingu Hörgeyrargarðs, og haugsetningar efnisins utan við Eiðið, Vestmannaeyjum.

Fyrirhuguð framkvæmd felur í sér styttlingu á grjótagarði, Hörgeyrargarði, sem staðsettur er innan hafnar í Vestmannaeyjum. Hörgeyrargarður var byggður ofan á klappir og er samsettur úr grjóti þar sem steipt hefur verið í holrýmin. Svæðið telst því þegar sem raskað svæði. Heildarmagn sem tekið væri af garðinum og dýpkun á því svæði væri um 120.000 m³ á um 30.000 m² svæði. Haugsetning á efninu yrði í fyrirhuguðum stórskipakanti sem byggja á norðan við Eiðið, sbr. gildandi aðalskipulag Vestmannaeyja. Fyrirhuguð framkvæmdasvæði er innan sama vatnshlots, þ.e. 103-1337-C

Heilbrigðiseftirlit Suðurlands hefur farið yfir ofangreinda tilkynningu fyrir téða framkvæmd og gerir engar athugasemdir. Embættið telur að tilkynningin geri nægjanlega grein fyrir eðli, umfangi og umhverfi framkvæmdarinnar á viðkomandi vatnshlot. Embættið metur málið því sem svo að framkvæmdin kalli ekki á mat á umhverfisáhrifum að teknu tilliti til þeirra viðmiða sem koma fram í 1. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

F.h. Heilbrigðiseftirlits Suðurlands,

Áslaug Rut Áslaugsdóttir
heilbrigðisfulltrúi

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun

Sigurður Ásbjörnsson

Borgartúni 21

105 REYKJAVÍK

Garðabær, 7. ágúst 2026

Málsnúmer: 202607-0027

IAS

Efni: Styttling Hörgeyrargarðs, Vestmannaeyjum. Matsskyldufyrirspurn.

Vísað er til erindis Húsnæðis- mannvirkja- og skipulagsstofnunar frá 14. júlí 2026 þar sem óskað er umsagnar Náttúrufræðistofnunar um matsskyldufyrirspurn vegna styttingar Hörgeyrargarðs í Vestmannaeyjum.

Framkvæmdin felst í dýpkun við innsiglingu í Vestmannaeyjahöfn, styttingu Hörgeyrargarðs og haugsetningar efnisins utan við Eiði í Vestmannaeyjum.

Tilgangur framkvæmdarinnar er að breikka innsiglinguna að Vestmannaeyjahöfn og þar með auka siglingaöryggi. Dýpi við innsiglingu þarf að vera a.m.k. -8,5 m til að hún nýtist þeim skipum sem hún er hugsuð fyrir. Öldufarsrannsóknir hafa sýnt fram á að aðstæður innan hafnarinnar haldast svipaðar þó svo að garðurinn sé stytur. Losunarstaðurinn er í garðstæði fyrirhugaðs grjótagarðs norðan Eiðis.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér gögn málsins og telur að ekki sé þörf á að framkvæmdin fari í mat á umhverfisáhrifum en vill koma eftirfarandi ábendingum á framfæri:

Fram kemur að heildarmagn dýpkunarefna er um 120.000 m³ og verður efnis fjarlæggt með gröfupramma. Ekki verður lagður tímabundinn vegur að garðinum eins og gert var ráð fyrir í skipulagslýsingu fyrir breytingu á Aðalskipulagi Vestmannaeyja 2015-2035 frá 9. desember 2022. Rask innan hafnarinnar verður því eingöngu á fyrirhuguðu dýpkunarsvæði sem áður hefur verið raskað og ólíklegt að framkvæmdin hafi neikvæð áhrif á Löngu en þar er talsvert fuglalíf.

Fyrirhugað er að losa efnið norðan við Eiði á um 15-20 m dýpi en þar á síðar að byggja hafnargarð samkvæmt Aðalskipulagi Vestmannaeyja. Losunarstaðurinn er fyrir opnu hafi og þar er oft mikið hafrót og er því möguleiki á því stór hluti efnisins stoppi stutt við á losunarstað en dreifist þess í stað á mun stærra svæði en það 15.000 m² losunarsvæði sem gert er ráð fyrir.

Virðingarfyllt,

Ingvar Atli Sigurðsson,

jarðfræðingur

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun

Borgartún 21

105 Reykjavík

Umsögn Vegagerðarinnar varðandi styttingu Hörgeyrargarðs, Vestmannaeyjum

Tilvísun: 0880/2026

Vegagerðin hefur fengið til umsagnar fyrirspurn um matsskyldu vegna fyrirhugaðrar styttingar Hörgeyrargarðs í Vestmannaeyjum, dags. 14. júlí 2026. Umsögn þessi er unnin á grundvelli 20. gr. laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana, með hliðsjón af hlutverki Vegagerðarinnar að stuðla að öruggum, sjálfbærum og greiðum samgöngum.

Vegagerðin telur að framkvæmdin muni ekki hafa áhrif á ofangreinda þætti og gerir ekki athugasemd við áformin á þessu stigi málsins.

Síða 1/1

Virðingarfyllst
f.h. Vegagerðarinnar
Anna Margrét Sigurbergsdóttir

Undirskrift

Vegagerðin
Suðurhraun 3
210 Garðabær
+354 522 1000
vegagerdin.is

vegagerdin
@vegagerdin.is

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun (HMS)
Borgartúni 21
105 Reykjavík

11. ágúst 2026
202607-0040/A.B.

Efni: Umsögn - Mat á umhverfisáhrifum - Tilkynning til ákvörðunar um matsskyldu - Stytting Hörgeyrargarðs, Vestmannaeyjum - Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun (HMS).

Vísað er til erindis Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnunar (HMS) er barst 14. júlí sl. þar sem óskað er umsagnar Náttúruverndarstofnunar vegna tilkynningar Vestmannaeyjahafnar um styttingu Hörgaeyrargarðs.

Framkvæmdarlýsing

Tilgangur framkvæmdarinnar er að breikka innsiglingu Vestmannaeyjahafnar og auka siglingaöryggi. Framkvæmdin felur í sér styttingu Hörgaeyrargarðs, dýpkun um 30.000 m² svæðis og flutning um 120.000 m³ dýpkunarefnis á um 15.000 m² losunarstað norðan Eiðis. Losunarstaðurinn er á 15–20 m dýpi í garðstæði fyrirhugaðs grjótgard. Fram kemur að klöpp undir garðinum verði sprengd eða fleyguð og að efnið verði fjarlægð með gröfupramma.

Mat á matsskyldu og verndargildi

Náttúruverndarstofnun telur að dýpkunarsvæðið og losunarstaðurinn geti orðið fyrir beinum og varanlegum breytingum, þar sem dýpi og botngerð munu breytast og grugg, setflutningar og hávaði vegna sprenginga geta haft áhrif. Meta þarf hvort breytingarnar verði tímabundnar eða langvarandi og hvaða áhrif dýpkun og varp dýpkunarefna kunna að hafa vegna gruggs og setflutninga. Komi til sprenginga þarf jafnframt að meta möguleg áhrif þeirra á lífríki sjávar.

Náttúruverndarstofnun bendir á að framkvæmdasvæðið er innan mikilvægs fuglasvæðis sem nefnist Vestmannaeyjar, samkvæmt kortlagningu Náttúrufræðistofnunar. Svæðið er mikilvægt fyrir fyl, skrofu, stormsvölu, sjósvölu, súlu, ritu, langvíu, álku og lunda vegna alþjóðlega mikilvægra varpstofna þessara tegunda.¹ Sprengingar og aðrar hávaðamiklar framkvæmdir eru líklegar til þess að hafa truflandi áhrif á fuglalíf í björgunum nálægt hafnarsvæðinu.

Náttúruverndarstofnun bendir á að Vestmannaeyjar er meðal tillagna Náttúrufræðistofnunar að svæðum á framkvæmdaáætlun náttúruminjasráð vegna klóþangsfjara og mikilvægra varpsvæði sjófugla. Svæðið er ekki á samþykktum B-hluta náttúruminjasráð og hefur því ekki

¹ <https://www.natt.is/is/dyr/fuglar/mikilvaeg-fuglasvaedi/vestmannaeyjar>

réttaráhrif framkvæmdaáætlunar samkvæmt 3. mgr. 68. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Í tilkynningargögnum kemur fram að framkvæmdaraðila sé ekki kunnugt um dýralíf á framkvæmdasvæðinu.

Náttúruverndarstofnun bendir á að þar liggur ekki fyrir staðbundin greining á nýtingu sjófugla á dýpkunarsvæðinu og losunarstaðnum eða mati á mögulegum áhrifum gruggs, umferðar og sprenginga á fæðuöflun og truflun fugla.

Dýpkun, varp dýpkunarefna og vatnshlot

Náttúruverndarstofnun bendir á að dýpkunarefni geta verið menguð af þungmálum, þrávirkum lífrænum efnum eða öðrum mengunarefnum. Náttúruverndarstofnun telur því nauðsynlegt að fyrir liggi fullnægjandi upplýsingar um magn, uppruna, eiginleika og mengunarinnihald dýpkunarefnisins. Við rannsóknir, meðferð og ráðstöfun efnisins skal fylgja gildandi leiðbeinandi reglum Umhverfis- og orkustofnunar um meðferð dýpkunarefnis.

Í greinargerð er vísað til efna- og þungmálagreiningar tveggja sýna frá 2003 og talið að niðurstöðurnar eigi enn við þar sem starfsemi hafnarinnar hafi ekki breyst. Ekki er þó gerð grein fyrir niðurstöðunum, tengslum sýnatökustaða við dýpkunarsvæðið eða hvernig þær voru notaðar til að meta hvort hægt sé að varpa efninu í hafið. Náttúruverndarstofnun telur mikilvægt að þetta komi skýrt fram og rökstutt verði hvernig sýnin teljist lýsandi fyrir dýpkunarefnið.

Við mat á umhverfisáhrifum þarf að fjalla um áhrif dýpkunar, flutnings og ráðstöfunar efnis, meðal annars vegna gruggs, setflutnings og mögulegrar losunar mengunarefna úr seti. Meta þarf bein, óbein og samlegðaráhrif á lífríki fjöru og sjávar, botnvistgerðir, vatnshlot og önnur verndargildi á áhrifasvæðinu, ásamt umfangi, tímalengd og afturkræfni áhrifanna.

Í mati Vestmannaeyjahafnar á áhrifum á vatnshlot kemur fram að botnsýni hafi verið tekin á merktu svæði og að botninn sé að mestu sandbotn með litlu og fábrotnu lífríki. Ekki er þó gerð nánari grein fyrir sýnatökunni eða niðurstöðum um botnlíf. Náttúruverndarstofnun telur mikilvægt að skýrar komi fram á hvaða gögnum mat á grunnástandi botnlífs og áhrifum varpsins byggist.

Í tilkynningunni kemur fram að klöpp undir garðinum verði sprengd eða fleyguð. Komi til sprenginga þarf að gera grein fyrir umfangi þeirra, framkvæmdartíma og mögulegum áhrifum á lífríki sjávar.

Náttúruverndarstofnun bendir á að framkvæmdin getur valdið vatnsformfræðilegum breytingum á strandsjávarvatnshlotinu Dyrhólaey að Þorlákshöfn, 103-1342-C. Við mat á áhrifunum þarf að fjalla um breytingar á dýpi, botngerð, seti eða setflutningum og hvernig þær geta haft áhrif á líffræðilega og efna- og eðlisefnafræðilega gæðapætti vatnshlotsins.

Í áhrifamati framkvæmdaraðila er vísað til tveggja mismunandi vatnshlota, 103-1337-C og 103-1342-C, og þarf að samræma þær upplýsingar. Jafnframt þarf að gera skýrari grein fyrir þeim gögnum og forsendum sem niðurstaðan um svo gott sem engin áhrif á vatnshlotið byggist á, einkum vegna breytinga á botni og setflutningum.

Niðurstaða

Að mati Náttúruverndarstofnunar ríkir óvissa varðar umfang og dreifingu gruggs og sets, mögulega losun mengunarefna, varanlegar breytingar á sjávarbotni og áhrif sprenginga eða fleygunar sem geta beinst að botnlífi, lífríki sjávar, fuglalífi, mikilvæga fuglasvæðinu Vestmannaeyjar og strandsjávarvatnshlotinu Dyrhólaey að Þorlákshöfn.

Á grundvelli fyrirbyggjandi gagna og með hliðsjón af viðmiðunum 2. viðauka um eðli framkvæmdarinnar, staðsetningu hennar og gerð og eiginleika hugsanlegra áhrifa telur Náttúruverndarstofnun ekki líklegt að framkvæmdin hafi í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif. Í því mati er einkum litið til þess að framkvæmdin fer fram á afmörkuðu svæði við núverandi hafnarmannvirki og að líkleg áhrif verði að mestu staðbundin. Stofnunin telur því að framkvæmdin skuli ekki háð umhverfismati.

Stofnunin leggur áherslu á að haft verði samráð við Umhverfis- og orkustofnun um rannsóknir, sýnatöku, meðferð og ráðstöfun dýpkunarefnisins í samræmi við leiðbeinandi reglur stofnunarinnar.

Virðingarfyllst,

Axel Benediktsson
sérfræðingur

Fróði Guðmundur Jónsson
sérfræðingur

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun:

Skipulags- og umhverfismatssvið

Hafnarfirði, 12.08.2026

Efni: Stytting Hörgeyrargarðs, Vestmannaeyjum - matsskyldufyrirspurn

Með tölvupósti dags. 14. júlí 2026 óskaði Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun umsagnar vegna fyrirhugaðrar matsskylduákvæðunar vegna framkvæmdar sem felst í dýpkun við innsiglingu í Vestmannaeyjahöfn, styttingu Hörgeyrargarðs og haugsetningar efnisins utan við Eiðið í Vestmannaeyjum. Mál nr. 0880/2026 í skipulagsgátt.

Hafrannsóknastofnun telur að ekki sé þörf á að framkvæmdin fari í mat á umhverfisáhrifum framkvæmda.

F.h. Hafrannsóknastofnunar, rannsókn- og ráðgjafarstofnunar hafs og vatna,

Hrönn Egilsdóttir

Sviðstjóri Umhverfissviðs

Vestmannaeyjar, 12. ágúst 2026
Tilv. 202608040

Efni: Stytting Hörgaeyrargarðar, tilkynning um framkvæmd - Umsögn skipulagsfulltrúa Vestmannaeyjabæjar

Þann 14. júlí sl. barst skipulagsfulltrúa Vestmannaeyja erindi frá þér þar sem óskað var umsangar vegan tilkynningu Vestmannaeyjahafnar um framkvæmd sem felur í sér styttingu á Hörgaeyrargarði, fluttning efnis og dýpkun hafnarinnar. Gert er ráð fyrir að áætlað heildarmagn dýpkunarefna verði um 120.000 m³ sem verður fjarlægt með gröfupramma. Fyrirhugaður losunarstaður í hafið eru 0,5 km norðan við Eiðið á 15-20.

Þann 4. september 2024 tók í gildi deiliskipulag fyrir Hörgaeyrargarð þar sem gert er ráð fyrir styttingu garðsins um allt að 40 metra, enda verði styttingin innan þeirra marka. Í skipulagi var gerð krafa um að framkvæmdatími yrði utan varptíma æðafugls. Lögð er áhersla á að framkvæmdin sé unnin í samræmi við það ákvæði. Svæðið sem áætlað er að dýpkunarefni verði losuð er skilgreint sem landfyllign í Aðalskipulagi Vestmannaeyja 2015-2035.

Skipulagsfulltrúi Vestmannaeyjabæjar veitir hér með jákvæða umsögn vegan fyrirhugaðra framkvæmda enda séu þær í samræmi við Deiliskipulag Hörgaeyrargarðs og Aðalskipulag Vestmannaeyja 2015-2035.

Virðingarfyllst,
Dagný Hauksdóttir
Skipulags- og umhverisfulltrúi

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun
Borgartúni 21
105 Reykjavík

13. ágúst 2026, Reykjavík
UOS-6641/p.S

Umsögn- Fyrirspurn um matsskyldu vegna styttingar Hörgaeyrargarðs

Vísað er til erindis Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnunar, dags. 14. júlí 2026, þar sem óskað er umsagnar Umhverfis- og orkustofnunar um ofangreinda matsskyldufyrirspurn.

Framkvæmdalýsing

Vestmannaeyjahöfn áformar styttingu Hörgaeyrargarðs á hafnarsvæði Vestmannaeyja og dýpkun í kringum hann. Heildarmagn dýpkunarefnis er áætlað um 120.000 m³ á um 30.000 m³ svæði. Dýpkunarefnið verður fjarlægt með gröfupramma og er fyrirhugað að losa efnið í hafið, um 0,5 km norðan við Eiðið á um 15-20 m dýpi. Losunarstaðurinn er í fyrirhuguðu garðstæði sem er á aðalskipulagi Vestmannaeyja og var valinn með hliðsjón af framtíðaruppbyggingu í Vestmannaeyjahöfn. Tilgangur framkvæmdarinnar er að breikka innsiglinguna að Vestmannaeyjahöfn til þess að auka siglingaöryggi.

Leyfi Umhverfis- og orkustofnunar

Framkvæmdin er háð leyfi Umhverfis- og orkustofnunar til varps í hafið, skv. 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda.

Umfjöllun

Umhverfis- og orkustofnun bendir á að dýpkunarefni er skilgreint á eftirfarandi hátt: *Set eða fast berg ásamt vatnsinnihaldi, lífrænu efni og fleira þess háttar sem fjarlægt er annað hvort með dælingu eða öðrum aðferðum af svæði sem alla jafna er hulið vatni.*

Jafnframt að ekki sé fyllilega ljóst í matsskyldufyrirspurninni hvort að bæði sé áætlað að varpa efni úr Hörgaeyrargarði í hafið og dýpkunarefni, eða hvort það eigi einungis við um dýpkunarefnið. Í matskyldufyrirspurninni kemur fram að garðurinn sé samsettur að mestu leyti úr grjóti en að fyllt hafi verið upp í holrými með steypu.

Umhverfis- og orkustofnun mun óska eftir nánari upplýsingum frá framkvæmdaraðila við meðferð leyfisumsóknar hjá stofnuninni varðandi efnið sem áætlað sé að varpa í hafið, í

samræmi við leiðbeiningar um meðferð dýpkunarefnis¹ og bendir á að ef efnið fellur ekki undir að vera dýpkunarefni þá er skilyrði að efnið sé óvirkt náttúrulegt efni, sbr. b. lið í 9. gr. laga nr. 33/2004.

Áhrif á vatn

Áhrifamat á vatnshlot fylgdi með matsskyldufyrirspurninni. Bæði dýpkunar- og losunarsvæðið falla innan sama strandsjávarvatnshlotsins; *Dyrhólaey að Þorlákshöfn* nr. 103-1342-C.

Vistfræðilegt og efnafræðilegt markmið vatnshlotsins er gott en ástand þess er óflokkað.

Umhverfis- og orkustofnun bendir á að í kafla 2.1 í skjalinu Mat á áhrifum framkvæmda á vatnshlot sem fylgdi með matsskyldufyrirspurninni er ranglega tekið fram að framkvæmdarsvæðið sé innan vatnshlotsins 103-1337-C, en umfjöllun í kafla 2.2 miðast þó við rétt vatnshlot.

Í áhrifamatinu kemur fram að framkvæmdin er talin hafa bein áhrif á vatnsformfræðilega gæðapætti vatnshlotsins *Dyrhólaey að Þorlákshöfn* nr. 103-1342-C, þar sem dýpi á dýpkunarstað muni aukast og efnishaugar úr sandi, möl og grjóti muni myndast á losunarstað. Ekki er talið að hún muni hafa áhrif á aðra gæðapætti vatnshlotsins. Samkvæmt skýrslu Þekkingaseturs Vestmannaeyja sé sandbotn á losunarstað og lítið og fábrotið lífríki. Ekki séu þekkt fiskimið á svæðinu.

Umhverfis- og orkustofnun hefur farið yfir áhrifamatið og kemur með eftirfarandi ábendingar. Stofnunin telur að það þurfi að gera betur grein fyrir áhrifum framkvæmdar á skilgreinda gæðapætti vatnshlotsins í áhrifamatinu. Bæði efnistaka og losun eru t.d. líkleg til að valda gruggmyndun og telur stofnunin mjög líklegt að framkvæmdin kæmi til með að hafa staðbundin áhrif á líffræðilega gæðapætti á bæði á dýpkunar- og losunarstað.

Stofnunin gerir jafnframt athugasemdir við orðalag í niðurstöðu áhrifamatsins, þar sem eftirfarandi kemur fram: „*Heilt yfir mun framkvæmdin hafa af svo gott sem engin áhrif á vatnshlotið og ómögulegt að umhverfismarkmið vatnshlotsins breytist vegna áhrifa framkvæmdarinnar*“. Umhverfis- og orkustofnun áréttar að umhverfismarkmið vatnshlota eru sett fram í vatnaáætlun og breytast markmiðin ekki við framkvæmdir. Áhrifamat á hinsvegar að svara þeirri spurningu hvort að viðkomandi framkvæmd hafi þau áhrif að umhverfismarkmið vatnshlotsins náist, eða ekki.

Stofnunin tekur þó undir megin niðurstöðu áhrifamatsins að því leyti að ólíklegt sé að áhrifin á gæðapætti vatnshlotsins og umhverfið verði veruleg, m.a. vegna þess að um er að ræða afmarkað svæði innan skilgreinds hafnarsvæðis, að miklu leyti er um raskað svæði að ræða og lífríki fábreytt.

¹ Umhverfis- og orkustofnun, 2026. Leiðbeiningar um meðferð dýpkunarefnis.
<https://uos.is/umhverfi/haf-og-vatn/varp-i-hafid-og-lagnir-i-sjo/varp-i-hafid>

Niðurstaða

Umhverfis- og orkustofnun telur ekki þörf á að framkvæmdin gangist undir mat á umhverfisáhrifum og telur ólíklegt að hún komi til með að hafa umtalsverð umhverfisáhrif. Þær athugasemdir sem stofnunin gerir að framan muni verða teknar fyrir í leyfisferli stofnunarinnar.

Virðingarfyllst,

Þorbjörg Sigfúsdóttir

sérfræðingur

Edda Sigríður Freysteinsdóttir

sérfræðingur